

OLGA DELIA MATEESCU

MANUSCRISUL

DIN APE

- ROMAN -

Cuprins

Capitolul 1.- LORSCH ȘI HERR OTTO	7
Capitolul 2.- FANTOME, OMIZI ȘI MERE	14
Capitolul 3.- CELE TREI STRATURI	33
Capitolul 4.- CURĂȚATUL CARTOFILOR ÎN ÎNCHISOARE.....	36
Capitolul 5.- CAROL CEL MARE ȘI FRUNZA DE LEUȘTEAN	39
Capitolul 6.- BLITZ.....	47
Capitolul 7.- DRAGOSTE ȘI HOȚI.....	49
Capitolul 8.- BLITZ.....	54
Capitolul 9.- ÎNTÂLNIREA CU DECANUL.....	57
Capitolul 10.- ZGOMOT	62
Capitolul 11.- BLITZ.....	65
Capitolul 12.- CĂRȚI ȘI SFINȚENIE	67
Capitolul 13.- CODEXUL ȘI HOȚUL DE SAPE.....	73
Capitolul 14.- BĂTAIA DE PE NAVA COREEANĂ.....	79
Capitolul 15.- PREDAREA MANUSCRISULUI	87
Capitolul 16.- PIERETTE.....	93
Capitolul 17.- TEODOR ȘI TĂCEREA.....	100
Capitolul 18.- OCCIDENTUL.....	111
Capitolul 19.- POPASUL.....	123
Capitolul 20.- MOARTEA DECANULUI.....	133
Capitolul 21.- ANCHETA.....	152
Capitolul 22.- FRATELE SFÂNTULUI FRANCISC	165

Capitolul 1

LORSCH ȘI HERR OTTO

Apa curgea uleios pe trupul alb. Își trecu palma prin fața celei fotoelectrice și instalația se opri. Hotelul mic în care era cazată avea niște băi enorme, supradimensionate în raport cu camera. Oarecum neliniștită, își aminti de anii de studenție, când, speriată de zvonurile din cămin, aproape că nu mai folosea toaleta în mod normal, nu atingea clanțele și dezinfecta zilnic micul mobilier din cameră. Aici e totul bine igienizat, se pomeni rostind cu voce tare. Privi strada în lungul ei pe fereastra... destul de pustie, lucind în soare, străjuită de ferestrele încadrate de spectacolul florilor din ghivece. Câțiva nori jucau nuanțele culorilor, indeciși și leneși ca amiaza.

Se îmbrăcă, apoi ieși. Merse un timp pe strada principală, dar, luînd-o la dreapta, aproape că se pomeni în afara orașului. În fața ei peisajul cobora, bifurcîndu-se. În stînga, într-o vale lungă cât vedeai cu ochii, curgea un râu printre stînci care sclipeau în soare, bănuind pe maluri poieni de un verde strălucitor. Erau învăluite într-un miraj de abur moale. Cu totul inexplicabil, acolo, pe mal, din urmele de vegetație i se păru că vede imaginea unui mic târg, o așezare cu contur rectangular. Era îngust, și-n lungime se tăia o uliță care se termina într-un fel de piațetă. Se ghiceau, departe, grămezi de bușteni, în jurul cărora crescuse iarbă verde și groasă, iarba aceea lungă de munte, atît de

asemănătoare cu pletele bogate ale unei tinere femei. Totuși niciun drum nu ducea și nu pleca de acolo, era ceva ca o așezare nouă care nu apucase să devină veche.

Poate că fusese devreme părăsită. Închise ochii și nu văzu nici în minte turla vreunei biserici, doar fațadele puținelor case de lemn, drepte, acoperișuri surpate care lăsau să iasă în lumina soarelui întunericul dinăuntru. I se făcuse sete. Apa râului văzută de departe părea rece și dulce, bună de băut, ca trecută prin filtrul acelor de pini căzute pe maluri. Se uită la ceas și fără a privi înapoi se-ntoarse către drumul care ducea la muzeu. Sentimentul nelămurit de neliniște nu o părăsise nici acum cu tot peisajul și aerul curat din jur.

În urmă cu un an ajunsese la Lorsch. Acolo trebuia să rămână două săptămâni. Trecuse prin orașe mici, așezate pe linii deluroase line, vizitate bazilici restaurate, foste abații, în care bogății prinți ai Bisericii, înainte de secularizarea secolului al XVIII-lea, adunaseră comori în care gustul barocului cuprinsese, laolaltă, schelete romane îmbrăcate în bogate veșminte ale epocii, moaște, biblioteci, pământuri, păduri, sculpturi în lemn, coperti și odăjdii scumpe, într-o avere menită să conducă, uneori deasupra statului, lumea. Opulența Renașterii acoperise ca un vâl uriaș umilința Evului Mediu în căutările disperate de a vedea esența dincolo de aspectele ei pământești.

Îi trecuse oboseala, uitase de emoțiile pe care i le provocase vama cu dificultățile ei, uitase de escortă, de transport, de tot. Luase legătura cu cei de la Padeborn, iar prima de asigurare de 31.000 de dolari era plătită. Pe teritoriul Germaniei totul fusese bine organizat, drumul, termenele și condițiile respectate, nu avusese parte de surprize.

În prima zi, afluxul de vizitatori fusese foarte mare, muzeul părea neîncăpător, dar ea era nemulțumită de felul în care nemții concepuseră expunerea ghidului care prezentase

Codex-ul. Nu amintiseră despre cardinalul Cristofor Migazzi și nici despre testamentul lui Carol Magnul sau al lui Batthyani, nici despre bula papală de după jaf. Manuscrisul a fost de trei ori ocrotit, legat în cuvinte, de trei ori... Trei legămintele în o mie de ani! De parcă viața oamenilor s-ar fi împletit cu soarta cărții sfinte de trei ori trei!

Oricum, gândi Lia, trebuia descris Batthyanumul din Alba-Iulia, cu micul lui observator astronomic, cu colecția de pietre, odăjdii și hărți rare, apoi Codex-ul. Așa cum prezentau ei manuscrisul, se înțelegea vag că România habar n-avea ce valoare deține, în timp ce ei, specialiștii germani, pot oricând remedia neajunsul ăsta în caz că li s-ar cere sprijinul acolo, fiind în fond punctul de plecare al călătoriei lui în timp și în lume.

În biroul lui Herr Otto, directorul, își aprinse o țigară sub privirile curioase reținute ale bărbatului înalt, uscățiv, care stătea în picioare, privind afară pe fereastra mare. Uimirea acestuia când o cunoscuse la aeroport fusese reală era limpede că după convorbirile lor telefonice își făcuse ideea că ar fi trebuit să sosească o femeie energică, în vârstă, eventual cu proporții fizice care să se potrivească vocii grave cu emisia ei dură vocalic.

- Aș dori să vă spun că prezentarea dvs. nu este corespunzătoare datelor pe care le deținem noi.

- La ce anume vă referiți?

- După știința noastră nu Anemie Schenk a descoperit Codexul într-o pivniță, mă rog, într-un depozit. România știe ce valoare are, aveți fișa de conservare. Cel puțin, cei de la Asigurări o dețin în mod sigur, adăugă ea. Dânșii par mai informați decât ghidul dumneavoastră, deși mi l-ați prezentat drept un mare specialist al landului Hessen.

- Vă asigur că asta și este, veni glacial răspunsul.

- După ce manuscrisul a fost rupt în încăierare și a dispărut, bula papală condamna la moarte pe toți cei care ar

fi deținut o parte din el. Cardinalul Migazzi și-a vândut biblioteca Arhiepiscopului de Transilvania, Batthyany, Codexul era acolo și acolo a rămas. Batthyany l-a lăsat în 1925 prin testament statului român, de bună voie, odată cu toată biblioteca. Nu a fost rechiziționat abuziv, așa cum v-ați exprimat dvs. și, conform testamentului lui Carol și apoi al lui Batthyany, de pe urma manuscrisului nu s-au mai perceput taxe.

Directorul clipi mărunț ca și cum acolo ar fi fost prea multă lumină.

- Vă place orașul?

- Da, răspunse ea gândindu-se că și acesta, ca atâtea alte orașe germane are o Niebelungenstrasse, lungă de nu se mai termină, că umblase prin tot felul de chilii, prin săli mari cu decorațiuni urâte, care bănuiau peste tot Krimhilde și Siegfriezi. Da, reluă ea. Are o atmosferă a lui. Mi-au plăcut picturile lui Chagal de lângă cimitirul evreiesc, albastrul lui mi-a adus în minte Voronețul nostru... O biserică de la noi, lămurii ea. Ce așezare era jos, în stanga râului? În vale?

- În stânga?

- Da, pe râu în jos.

- Nu au fost așezări omenești pe râul ăsta. Doar mănăstirea, aici sus, fosta abație.

- Sigur. Știu. Dar, acolo unde râul se bifurcă, era un fel de sat părăsit. Pe stânga. Acolo unde sunt grămezile de bușteni.

- Vi s-a părut, răspunse îndatoritor directorul. Peste tot sunt transformatoare, se-ntoarse el, și-acolo, și-acolo... Strică peisajul.

- Nu Anemie Schenk a descoperit Codexul. Nu era în pivniță, nici într-un depozit, reluă ea. Ghidul dvs. are un stil mai degrabă înclinat spre senzațional... adăugă Lia. Repet, România știe ce valoare deține. Puteți să vă convingeți studiind dosarul de prezentare. În fișa de conservare este...

- Am studiat documentele, o întrerupse directorul. De altfel corespund datelor noastre. Dar între comerț și cercetare este o mică deosebire. Uneori numai adevărul sau frumosul nu sunt de ajuns.

- Nu înțeleg.

- Trebuie să știi să vinzi.

- Adică?

- Rămânem pe linia tradiției, zâmbi deodată directorul, însuflețindu-se.

Apoi, abrupt, se porni:

- Diatessaron-ul grecesc, făcut la mănăstirea Fulda de Hrabanus Maurus, unește cele patru evanghelii într-o „armonie” a vieții lui Iisus, vandabilă populației din acele vremuri. Cel mai mare manager de atunci, biserica, îl aduce pe Iisus în epoca lui Carol Magnul. Pentru că este născut în burgul *Betleem* ca „cel mai puternic dintre toți regii”, mama lui nu poate fi decât o „fiică dintr-o gintă nobilă, cea mai frumoasă dintre femei, cu odoare minunate”. Maria, pe acea vreme, nu era nicidecum soția lui Iosif, un dulgher oarecare, iar apostolii, de pildă, sunt niște „viteji vestiți în spadă”! Ba, mai mult, vă aduceți aminte de episodul în care Petru taie urechea unuia dintre slujitorii veniți să-l aresteze pe Iisus?

- Nu, răspunse Lia, nu-mi amintesc să fi făcut Petru asta.

- A făcut-o. Și-n versiunea călugărului Maurus, mormântul devine o amplă descriere eroică în plin patos și bucurie războinică.

- De ce-mi povestiți lucrurile astea?

- Pe acele vremuri accesibilitatea, atracția, dacă vreți, era măsura eroismului, a cântului războinic. Doar astfel Biserica Catolică a putut promova evanghelia. Astăzi timpurile cer imagine, senzațional. Un zâmbet îi luminează ca un fulger ochii. Tactica elastică a mileniului al VI-lea mă învață să ofer mai

întâi controverse accesibile pentru ca cei aleși să poată izola inaccesibilul.

- Da, mormăi Lia. Fascinantă teorie. Aplicați orice tactică doriți atât timp cât nu aduceți atingere proprietarului de drept, în speță, statului român. Dar Codex Argenteus unde este? - schimbă ea vorba. Cum îl conservați?

- Poftim?

- Știu că există și evangheliar-ul lui Otfrid, am citit despre el, elevul lui Maurus de la mănăstirea Fulda. Tot o operă de artă, miniaturi, filigran, grea cam cât Codexul nostru, nouă-zece kilograme cred. La fel de greu material dar... cum să spun... din punctul de vedere al Bisericii, conceput în spirit creștin. Ca și al nostru, adăugă imediat. Deloc comercial... Unde este expus? Nu se „vinde”? întrebă Lia.

Directorul nu îi răspunse imediat, apoi, făcând un gest vag din mână, arătă:

- Acolo jos, pe stânga, în locul despre care mi-ați vorbit, pe malul râului, era odată, cred, forja abației. Nu sunt sigur... aveți ochii timpului cu dumneavoastră... Ochelarii i se aburiseră. Toate sunt interesante... toate... Despre cărți vorbesc, preciză el. *Codex aureus*, evangheliarul dvs., s-a întors de fapt acasă, aici a fost conceput, unește în el Irlanda, Bizanțul și Occidentul, de aceea îmi place... Are ceva manuscrisul ăsta... un mister... ceva. Ați observat cât de des apare motivul cărții în miniaturi? Cartea scrisă și cea nescrisă sunt pe același plan! Ați văzut? Își scoase ochelarii, și-i șterse, apoi continuă: ceea ce este scris are aceeași valoare cu ceea ce urmează a fi.

Când își amintea discuția, Lia îl vedea din nou plecând cu mișcări mari și stângace. Încadrată în rama ferestrei, silueta lui se depărta afară, se micșora proporțional parcă cu mărimea pașilor. Bizare lucruri rămân în memoria oamenilor, se gândi ea. Pași uriași care-nghit distanțe și forme. Distanță

și neființă! Apropiere și posesie. Care e măsura, la urma urmei? Imaginea aceea era a unui om care voia să dispară de sub privirile altora, care, poate, voia singurătate sau, în orice caz, voia altceva decât ceea ce era.

Ajunsă în țară, în timpul anchetei, deseori și-l imagina pe Herr Otto Gürtler plecând, cu mersul acela săltat, emblemă a grabei cu care uneori se seamănă faptele în viață. Cât de personali sunt pașii oamenilor, vorbesc asemeni cuvintelor, spun de multe ori ceea ce se vrea ascuns, ceea ce nici nu îndrăznești să recunoști.

Capitolul 2

FANTOME, OMIZI ȘI MERE

Se auzeau chiote dinspre plaja. De pe câmpul plin de scaieți, măgarul privea direct spre ele. Pesemne îi era sete.

Așezată pe scaun, respira aerul uscat de arșiță, simțea câmpia și parcă plutea totodată pe undeva pe deasupra. Lia se gândea că vara i-a plăcut de când era mică. Vacanță, libertate, mișcare. Căldura asta care crapă pământul, praful, se-nvârtea în jurul tălpilor goale, arzându-le mângâietor, mirosul de iarbă care se usucă... da, i-a plăcut dintotdeauna mai ales după-amiaza de vară. Poc! Un măr îi căzu drept în farfurie. Hohotele de râs ale fetiței se înghesuiau zglobii asemeni unor mărgele rostogolindu-se pe pietre.

- Anul trecut i-a picat tatii un măr în cafea! Anul ăsta ție, în supă! se veseli cea mică.

- Da, dragoste, de-asta îmi place să luăm masa sub pomul ăsta. E o adevărată aventură, devine totul palpitant, îi răspunse Lia, ridicându-se. Luă din bucătărie un ștergar galben și, cu mișcări grațioase, șterse stropii strălucitori de pe masă.

Mărul sub care erau așezate era mare, rotat, cu scoarța adânc crestată. Crengile i se întindeau peste bucătăria de vară, departe, până în curtea din spate, la „cocoș”. Merișoarele verzi-gălbui erau pline de suc, erau atât de multe încât uneori le călcai mergând prin curte.

Fetița îi arătă mamei farfuria goală.

- Da, pui! - îi răspunse ea tărăgănat.